

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolne naročnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: Ulica Vetturini 9, uprava ul. Vetturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

„Sporazum“

Povabili so jih v Italijo, posedli jih za mizo, jim predložili papir, privolili velikodušno v korekturo meje, pa je bil sporazum dosežen in pogodba podpisana. Malenkost, šlo je samo za sedemstotisoč Jugoslovenov! In da kdo ne bo dvomil o iskrenosti ogodbe, prisegli so si v posebni točki večno prijateljstvo. Te listi so bili tako neiskreni, da so označili kljub poravnavi med prijatelji to dejstvo kot zmago oziroma kot poraz. Dve leti se je reševalo jadransko vprašanje. Iskala se je forma, ki naj bi zadovoljila obe stranki, ki naj bi zblížala oba sosedna si naroda, da se v bodočnosti onemogočijo krvavi konflikti, kakor smo ga ravnokar prestali. Pa ke je našla! Vesoljni svet lahko brez skrbi spravi orožje med stara šaro... Vrgla se je bila v svet beseda o samoodločni narodov, ki je zdrobila v prah nemške in avstrijske možnarje-orjake. In ko se je bilo to zgodilo, se je pričel izvajati Wilsonov evangelij z jekleno doslednostjo... na Koruškem, na Reki, v Zadru, v Albaniji, povsod, kjer je bilo treba, toda tudi samo kjer je bilo treba... Italiji in Jugoslaviji ni bilo treba zatekati se k temu sredstvu, meje so bile že določene pravično leta 1915 v Londonu. Tako slavi danes verno prijateljstvo svoj veliki praznik. V slavo-spevu je le majhna disonanca, pravcata malenkost: gre samo za sedemstotisoč Jugoslovenov!

In kako se je to prijateljstvo tekom dveh let lepo pripravljalo. Da ne govorimo o vseh velikanskih ugodnostih, ki smo jih bili Jugosloveni zasledeni ozemlja nankrat deležni v gospodarskem in kulturnem polju — odprle so se nam šole, popravile hiše itd. itd. — pogledimo, kaj se je drugace vse storilo, da je prišlo danes do tako perfektnega prijateljstva. Sprva je bilo vprašanje zasedene Primorske in zasedene Dalmacije. Zatem je prišla na vrsto Reka, Skader, Črnogora — vse samo zato, da se omogoči čimprejše zblížanje in čim tesnejše prijateljstvo. Sem spada tudi Koroška. Danes ni več nobene ovire dobrih odnosih, k večjemu če bi imel D'Annunzio še kaj povedati. Prijateljstvo je tako prisrčno, da o kakih zaščiti jugoslovanskih manjšin v Italiji sploh ni potreba govoriti. Dovolj je, da so italijanski podaniki Jugoslavije preskrbljeni.

Toda govorimo drugače! Da ne bo kdo mislil, da smo le mi izsledili krivičnost tega sporazuma, bo menda dovolj, ako se sklicujemo pri tem na ono stranko, ki ima v svojem programu najmanj opravka z narodnostjo in narodnostnimi mejami med poedinimi državami. Dovolj je, da se klicujemo na socialiste ne morda samo jugoslovenske, ki so ob razglasitvi po-

godbe poslali apel italijanski socialni demokraciji in jo pozvali, naj pomaga odstraniti krivico, sklicujemo se na glavno glasilo italijanske socialistične stranke »Avanti«, ki s svojo pisavo obsoja nasilje, ki se je pripetilo.

Jugosloveni tostran demarkacijske črte smo bili sicer pripravljeni na svojo usodo, vsaj oni, ki bivamo v mejah prejšnje Goriške in v delu Istre; računali smo s tem, da si bomo pač morali urediti hočeš ali nočeš razmerje s svojimi sodeželani italijanske narodnosti na način, da nam bo skupno življenje omogočeno in da bo za obe narodnosti znošno. Obstali pa smo, ko smo izvedeli za osebito pogodbo, ker je take nismo pričakovali. Računali smo pač, da si sežeta obe državi prijateljski v roko, da vsaka nekaj popusti. Danes pa vidimo, da se opravičeno govori na eni strani o zmagi in na drugi o porazu. Sporazum je bil sklenjen brez našega sodelovanja. Ne eden ne drugi nas ni vprašal za naše mnenje. Nihče pa nima pravice sklepati glede nas pogodbe, ne da bi bili poprej mi v to privolili. To je načelo samoodločbe, ki se je toliko razglasila po svetu, nazadnje pa se je sramotno pozabilo. Toda narodi ga niso pozabili in ga ne pozabijo več.

Toda, dasi smo bili presenečeni, vendar ne obupavamo. Nasprotno! Z zaupanjem zremo v bodočnost, zaupamo v svojo pravico, zaupamo v samega sebe. Hujše nevihte še so šle preko naših glav, pa nas niso uničile. Stoletja nas je tlačila nemška pest k tlom, pa nas ni vzklonila. Bili so časi, ko smo se morali bojevati na dve fronti. V italijanskih listih se kaj rado trdi, kako je avstrijsko nemštvo pospeševalo »slavizacijo« Gorice in Trsta in kako se je zapostavljal italijanski živelj na korist jugoslovenskemu. Mi in tudi naši sodeželani vemo, da so to bajke. Spominjamo so še dobro, kako je 3000 v vse druge svrhe kot z namenom »slavizacije« v Gorico importiranih nemških uradnikov dobilo tri mandate v goriškem občinskem svetu, dočim je ostalo 12000 Slovencev praznih rok. Če smo torej prej vzdržali naval z dveh strani, bomo vzdržali tudi danes kljub temu, da se naše manjšine v pogodbi niti ne omenjajo. Na svoji strani imamo pravico in to je naše najboljšo orožje. Zatorej ljudstvo pogumno naprej! — Svoje vrste strnemo in se bomo borili, če tudi treba začeti popolnoma znova. Danes ni čas brezplodnih sentimentalnosti, danes je čas, da se resno lotimo dela: na gospodarskem in kulturnem polju. Pred vsem nam je treba složnosti in naš obstanek je zagotovljen. Narod, ki je prestal toliko izkušenj, bo prestal tudi to zadnje.

Uradno besedilo pogodbe

sklenjene dne 10. t. m. v Sv. Margariti Ligurski med Jugoslavijo in Italijo se glasi tako-le:

Ker želita kraljevina Italija in kraljevina Jugoslavija ustanoviti med seboj razmerje odkritosrčnega prijateljstva in pristrčnih odnosov v skupni blagor obeh narodov: ker Italija priznava s svoje strani, da pomeni ustanovitev sosedne države enega izmed najvišjih ciljev vojne, ki jo je vzdržala, je imenoval Njegovo Veličanstvo italijanski kralj za svoje pooblaščenca: Vit. Ivana Giolittija, ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, grofa Karla Sforzo, ministra za zunanje zadeve in prof. Ivana Bonomija, vojnega ministra: Njegovo Veličanstvo kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev je imenoval za svoje pooblaščenca: Gospoda Milenka Vesniča, ministrskega predsednika, dr. Anta Trumbića, ministra za zunanje stvari, gospoda Kosta Stojanovića, finančnega ministra, kateri so si medsebojno pokazali svoja pooblastila, ki so bila spoznana kot veljavna, in se sporazumeli, kakor sledi:

Čl. 1. Med kraljevino Italijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev se določa sledeča meja: Od hriba Peči (1511 m), na tromeji med Italijo, Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, do hriba Jalovca (2643) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki bo šla na splošno od severa proti jugu čez točko 2277 (Ponca). Od Jalovca črta, ki naj sledi razvodju med kotlinama reke Soče in reke Save od Podkorena do Triglava (2864), dalje razvodju med kotlinama Soče in Save od Bohinja do severovzhodnega obronka hriba Možiča (1602), dotikajoč se toček 2348 na Veglju, 2003 na Lanševici in 2986 na Kuku. Od severovzhodnega obronka Možiča ob vzhodnem obronku Porezna (1631) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki bo šla na splošno od severa proti jugu. Od vzhodnega obronka Porezna do zapadnega obronka Blegša (1562) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki naj gre na splošno od zapada proti vzhodu, puščajoč vas Davčjo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, vas Novake pa Italiji.

Od zahodnega obronka hriba Blegša (1562) ob vzhodnem obronku hriba Bevk (1050) črta, ki se ima določiti in iti na splošno od severa proti vzhodu in jugozapadu, puščajoč vasi Leskovicu, Kopančico in Sovodnjem kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a oba prelaza pod Loniščem Italiji; od vzhodnega obronka hriba Bevk (1060) do tik zapadno od vasi Hotederšice črta, ki se ima določiti in ki pušča kraje Javorjev Dol, Žire, Opale, Hlevišče, Rovte in Hotederšico kraljevini

Srbov, Hrvatov in Slovencev, a Prapretno Brdo (1006) in kraje Vresnik, Vrednik, Zavratac in Medvedje Brdo Italiji. Odtod do vasi Zelše črta, ki se drži najprej vzhodno ob vozni cesti Hotederšica-Planina, puščajoč za tem vasi Planina, Unec, Zelše in Rakek kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od Zelš do Čabranske črta, ki se ima določiti in ki pojde na splošno od severa proti zahodu in jugovzhodu in se vije najprej ob vzhodnih obronkih Javornika (1268) puščajoč kraje Dolenja Vas, Dolenje Jezero in Otok, kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a višine toček 875, 985 in 973 Italiji. Dalje ob vzhodnih obronkih Bičke gore (1236) in Pleče gore (1064) puščajoč Italiji Leskovo dolino in razpotja na točki 912 zapadno od Škodnika in na točki 1146 vzhodno od Cifrov (1399) in dosegačoč Čabransko, ki ostane na ital. ozemlju z vožno cesto vred, katere se vije na vzhodnih obronkih Sneznika od Leskove doline do Čabranske. Od Čabranske do Griže (502) črta, ki se ima določiti na ozemlju in pojde na splošno od severa proti vzhodu in jugovzhodu vzhodno od hriba Trstenika (t. 1243) in se bo dotikala točke 817 jugovzhodno od Suhove, dalje južno od Židovca (660), nato vzhodno od Griže (502) puščajoč Klano in Brezo Italiji, a Studeno kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od Griže (502) do meje reške države črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki naj pojde na splošno od severa proti jugu do vozne ceste Rupa-Kastav približno na pol poti med Jušici in Spinčiči in naj preseče rečeno cesto, izogibajoč se na zapadni strani vasem Mazerji in Trinajstiči, ki ostanete kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter dosegačoč vožno cesto Matulje-Kastav na prelazu vzhodno od Matulj in slednjic na cesti Reka-Kastav severno mejo neodvisne reške države, in sicer ob severnem robu vasi Rubeši na razpotju pri Tomtičih okoli 500 m od kastavskega trojnega razpotja. Dokler pa ne bodo urejene na italijanskem ozemlju redne vozne razmere na omenjenih cestah vzhodno od kastavskega trojnega razpotja, bodo na prosto razpoložo Italiji kakor tudi reški državi.

Čl. 2. Zader in njegovo v naslednjem opisano ozemlje bosta priznana kot del kraljevine Italije: Zadrsko ozemlje pod italijansko suvereniteto obsega mesto in davčno občino Zader ter davčne občine Arbanasi, Cerno, Bocagnazzo in del davčne občine Diclo in ga določa črta, idoča od morja 700 m jugovzhodno od vasi Diclo ravno proti severovzhodu do tečke 66 (Gruž). Potem posebnega sporazuma se bo določilo vse, kar se tiče tega člena o Zadru in kar se tiče njegovih odnosov s političnim okrajem in z deželo Dalmacijo. Ravno tako se bodo uredili medsebojni odnosi med Italijo prisojenim

Za hreljo goró.

Pet aktov iz trgovskega življenja.

Spisal Fr. Starovaški.

Zaloga Kat. tisk. društva v Gorici.

Tiskala »Narodna Tiskarna«

v Gorici 1920. — Cena: 3 Lire.

(Ocenil Venceslav Belé.)

(Konec.)

Važen pojav iz trgovskega sveta nam predstavlja Brajnik ml. Njegova nevošljivost in sebičnost je upropastila Tinetovega očeta in z njegovim padcem si je krepko opomogel. On je sicer trgovec, a ni postal to iz svoje lastne moči; oče mu je pripomogel do tega, on mu je ustvaril podlago, potem se je okoristil s Skalarjevimi padcem. Njemu manjka pravega trgovskega talenta, pravega trgovskega duha, resnosti, izkušenosti, solidnosti in odločnosti. Lahkomiselni je in lahkoveren in kratkoviden; sleparju Kosu zaupa, poštenemu Tinetu pokaže vrata neposredno potem, ko mu je napravil dvojno veliko uslugo. Izumetničenim bilancam Kosovim verjame, ker so ugodne, neugodni, a resnični bilanci svoje lastne hčere ne verjame. Tla se mu neprestano majojo pod nogami in on se lovi za kreditom. Kosa pozna kot sleparja in ve za njegovo razmerje pri »Lepi Rožici«, a vendar hoče temu podlemu brezvestnežu žrtvovati svojo hčer, samo da reši svoj trgovski ugled in kredit. — On je žalostna, nesolidna prika-

zen, kakor jih vidimo veliko v trgovskem svetu današnjih dni.

Nasprotje trgovca Brajnika ml. sta njegov oče in Tine kot trgovec. Brajnik st. je zastopnik starega principa solidne in poštene trgovine. Tine ravno tak zastopnik novega principa; oba sta dva vzorna tipa, a vsak za svoj čas. Brajnik star. je bil priprst mizar, ko je začel trgovino na svojo roko, a šlo mu je tako dobro, da je s to svojo roko sezidal tovarno. Bil je delaven, varčen, previden, sam vase je zaupal, ne v druge. Ni stremel po časti in razkošju, ampak po poštenem trgovskem ugledu; kapitala iz podjetja ni razsipal, ampak podpiral in širil z njim podjetje samo. Ljudi, ki delali zanj v njegovem podjetju, ljubi; zaslužek da rajši domačinu kot tujcu. V računih je skrajno previden; bilanci sami ne zaupa preveč, ker se mu zdi tako nezanesljiva in nestalna kot ženska. Instinktivno čuti, kje je poštenost in kje je manjka.

Tine je trgovski značaj, ki se je razvil na podlagi Brajnika st. tipa. Poleg svojega prirojenega trgovskega talenta ima vse nujno potrebne lastnosti starega Brajnika. Če pravi Brajnik st.: »Delal sem noč in dan, stiskal in varčeval, pošteno kupoval, pošteno prodajal.« (62), pravi Tine, da si je denar pristradal bolj kot prihranil (83.) Njegovo načelo glede trgovskega poslovanja je to: »V trgovini govore edino-le številke. Gospodar ne sme popolnoma zaupati nikomur kakor sebi in številkam: Vse vezi mora imeti

sam v svoji roki in dajati navodila — uslužbencem. Ako nima pregleda o svojem poslovanju, je izgubljen...« (35.) Ker Brajnik ml. ni poznal tega načela, mu je pretela prepast; Tinetu, ki ga je združil z vstrajnostjo in poštenostjo, je pomagalo to načelo zelo naglo navzgor.

Pisatelj nam je podal v Tinetu vzor modernega trgovca, industrialca, kapitalista, poleg tega, da ga je ustvaril kot vzor človeka nasploh.

Ni mogoče, da bi se spuščali še podrobnejši v posameznosti teh prizorov; le še en simpatičen moment naj omenimo; to je tretje dejanje z bosansko-srbskim narečjem. Tu je zadel pisatelj zelo blaglasno struno, ki tako krepko doni v krepko polnozvočnost in strnjeno ubranost njegove slovenske besede, katero tako mojstrsko obvladuje. Prizor sam pa nas s svojim gozdarškim življenjem živahno spominja. Podlimbarskega »Gospodina Franjota«, a je kljub vsemu temu vendar popolnoma samonikel in izviren.

Tehnične strani igre se nismo mogli dotakniti, ker je zato okvir tega prostora pretesen. Opozoriti bi imeli le na nekatere nedostatke. — V seznanu oseb je pomotoma izostala Tinetova Mati. Na str. 12 bi v nastopu 4. prizora I. dejanja morala stati: »Prejšnja in Tine Skalar (ne Slokar).« Kdor te akte samo čita in si ustvarja pred seboj življenje in ne igre na odru, se čuti nekako motenega po tistih inscenacijah namenjenih opombah o kulisah. Želeli bi si absolutno realnega kra-

jevnega pojmovanja brez vsakega ozira na oder in na vprizoritev. Skrbna in vestna inscenacija je režiserjeva briga; čitatelja pa to nekam moti. Na dveh mestih bi si želeli tudi več realnosti v temporalnem pojmovanju in podajanju. V 9. prizoru II. dejanja je odhod v tujino vsekakor prenagel; tega bi ne čutili, če bi bili delavci, oziroma Tine, že prej pripravljeni na to eventualnost. V IV. dejanju je tudi premalo realna, nenaravna temporalna konstrukcija med Brajnikovim odhodom v Trst in povratkom domov.

K zadnjemu dejanju pa bi si želeli varijanto tako, da se Kos in Tine srečata osebno v tistem konfliktu z menico. To bi ne bilo samo hlastanje po efektu, čemur se je hotel morda pisatelj izogniti, ampak bi ta prizor zadobil globok simboličen pomen: Kos in Tine sta dve perzonicirani nasprotji podlosti in plemenitosti, nizkotnega egoizma in vzvišenega idealizma; tu naj bi si stopila nasproti oči v oči in naj bi dobri element praznolovnega zmagovalje nad slabim očitno in slovesno. To bi dalo nekaj zunanji pečat notranji simboliki tega dela.

—o—

Gospod pisatelj, ki nam je pokazal v tem svojem delu moč svojega peresa, le-poto jezika, bogastvo misli in umetniško stremljenje, naj bi nam kmalu še kaj podal, bodisi v pripovedni, bodisi v dramatični obliki. On je dober poznavatelj trgovskega življenja in pa ljubitelj lovskega življenja, zato ima mnogo motivov na iz-

ozemljem in drugim ozemljem, ki je pripadalo do sedaj občini, političnemu okraju in deželi, katera pripade kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tukaj je vključena tudi pravična razdelitev deželne in občinskega imetja in tozadevnih arhivov.

Č. 3. Ravno tako se priznava Italiji last otoka Cresa in Lošinja obenem z manjšimi otoki in školji, ki jih obsegajo dotični sodni okraj in tudi manjši otoki in školji, ki jih objema upravna meja istrske dežele. Italiji sta prisojena tudi otoka. Lastovo in Pelagruž z bližnjimi otočji. Vsi drugi otoki, ki so pripadali bivši avstro-ogrski monarhiji, pripadejo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Čl. 4. Kraljevina Italija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev priznava popolno svobodo in neodvisnost reške države in se obvezuje, da jo boste vselej spoštovali. Reška država se sestavlja: a) iz »corpus separatum« v sedanjih mejah z mestom in reškim okrajem; b) iz pasa bivšega istrskega ozemlja v sledečih mejah: Na severu črta, ki se ima določiti in ki bo izhajala neposredno južno od Kastva in bo dosegala na cesti od Sv. Matije na Reko mejo »corpus separatum« puščajoč vasi Sardoči severno od Hostov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a reški državi vso cesto severno od železnice v Matulje, ki pelje čez trojno razpotje zahodno od Kastva v Rupo; na zapadu: črta, ki gre od Matulj k morju pri Preluki, puščajoč postajo in vas Matulje na italijanskem ozemlju.

Čl. 5. Meje ozemelj, o katerih je bila beseda v dosedanjih članih začrtajo razmejitvene komisije, ki bodo sestavljene iz zastopnikov kraljevine Italije in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v enakem številu. V slučaju nesoglasja bo razsodnik brez priziva predsednik helvetske konfederacije. Radi jasnosti in večje natančnosti je priložen pričujoči pogodbi zemljevid z merilom 200-1000, na katerem so označene smeri mej, določenih v členih 1 in 4.

Čl. 6. Kraljevina Italija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev bosta sklicali konferenco, ki bo sestavljena iz izvedencev in strokovnjakov obeh držav, v dveh mesecih potem, ko stopi v veljavo pričujoča pogodba. Omenjena konferenca bo imela predložiti obema vladama natančne predloge o vseh argumentih, ki so v stanu dovesti do najpristranejših gospodarskih in finančnih odnošajev med obema deželama.

Čl. 7. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev priznava v prid italijanskim državljanom sledeče: 1. Koncesije gospodarske naravi, ki so bile dane od vlade ali od javnih uprav držav, katerim je sledila kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, italijanskim društvom ali državljanom, katere pravice posedujejo na podlagi koncesijskih listin, izdanih do 12. novembra 1920., se bodo popolnoma upoštevale in vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se obvezuje, da bo spoštovala vse pogodbe izpod prejšnjih vlad; 2. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev pristaja na to, da bodo Italijani, ki so bili pred 3. novembrom 1918. pristojni na ozemlju bivše avstro-ogrške monarhije, katero ozemlje je bilo na podlagi mirovne pogodbe z Avstrijo in z Ogrsko in pričujoče pogodbe prisojeno kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, imeli pravico odločiti se za italijansko državljanstvo v teku enega leta potem, ko stopi v veljavo pričujoča pogodba, ne da bi bili vsled tega pri-

biro, ki bodo za nas nekako novi, vsaj malo obrabljeni.

V teh tako v materialnost zagrizenih dneh, polnih podlosti, brezvestnosti, brezdomoljstva — naj bi pomagal krepko in neomljivo kvišku držati prapor idealnosti, plemenitosti, poštenosti, ljubezni do trpeče

Ljubice in Matere Domovine!

—o—

To delo ni namenjeno in napisano za manjše podeželske odre, šlo naj bi pa preko desk tistih večjih odrov, ki imajo dovolj sposobnih moči in zmogore primerno in potrebno inscenacijo. — Aktualnost problemov naredi to dramo priljubljeno in njena idealnost ji da svoj blagoslov.

V teh dneh, ko se nam vrivajo tuji in izpodjadajo naš kruh in bi našega človeka pognali za kruhom in zaslužkom tja — za tretjo goró, naj naš fant ne pozabi svoje Ljubice in Matere Domovine. ki mu poje z mehkim, otožnim, veliko ljubezni polnim glasom simbolične besede narodne pesmi:

Tebe najrajš imam...
Tebe najbolj štimam...

Tujina mu ponudi morda denarja in zaslužka; dobro! A naj ne pozabi pri tem da resnično srečo in pravo ljubezen mu da le — domovina.

V zadnjem podlistku (V. kolona, 7. vrsta) ima stati, da je bilo razmerje Pavel Ivanka od početka »ustalljeno« in ne ustavljeno.

morani izseliti se z ozemlja te kraljevine. Oni ohranijo svobodo rabe svojega jezika in svobodo izražanja svoje veroizpovedi z vsemi pravicami, ki jih vsebujejo omenjene svoboščine; 3. Doktorati ali druge vseučiliške diplome, ki so jih že dosegli državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na vseučiliščih ali drugih visokošolskih zavodih v kraljevini Italiji, bodo pripoznani od vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev za veljavne na njenem ozemlju in bodo dajale iste stanovske pravice kot doktorati ali diplome, dosežene na visokih šolah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Predmet poznejšega sporazuma bo vprašanje veljavnosti višjih študij, ki jih končajo italijanski podaniki v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ali podaniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Italiji.

Čl. 8. V interesu dobrih intelektualnih in moralnih odnošajev med obema narodoma boste sklenili obe vladi čimprej dogovor, ki mu bo namen ojačiti prisrčen vzajemni razvoj kulturnih stikov med obema deželama.

Čl. 9. Pričujoča pogodba je sestavljena v dveh izvodih, eden o italijanski, drugi v srbohrvaščini. V slučaju nesoglasja se bo verovalo besedilu v italijanski, ker je ta jezik znan vsem pooblaščenim. V potrdilo tega so goriomenjeni pooblaščenici podpisali pričujočo pogodbo.

Sestavljeno v Rapallu, dne 12. novembra 1920.

Podpisali: Giovanni Giolitti; Carlo Sforza, Ivanoe Bonomi; Milenko Vesnić; Ante Trumbić; Kosta Stojanović.

Bodimo narodno zavedni in odločni.

Osupnil sem, ko sem čital v zadnji »Goriški Straži«, da se je v Sovodnjem priglasi 26 otrok za poučevanje italijanščine. Obenem se mi je vzbudil spomin na sledeči dogodek. L. 1895 sem se peljal z vlakom iz Gorice v Trst. V železniškem vozu sem sedel med dvema agentoma, med elegantnim Nemcem in debelim nerodnim Italijanom. Ko je vlak pridrdral do Sovodnji, in se je v solnčnem svitu na pročelju postaje lesketal napis: Rubbia-Savogna (beri: Savonja), je vskliknil debeli Italijan ves navdušen: »Glejte, kako tukajšnje ljudstvo hrepi po Italiji, celo lastni vasi je dalo ime Savoja« (Nerodni Italijan je namreč bral Savojo mesto Savogna. Savojo pa je italijanska vladarska hiša — dinastija). Takoj sem ga zavrnil rekoč: »Berite bolje, napis se glasi Savogna in ne Savojo. Savogna je le pokvarjeno ime mesto lepega našega slovenskega imena Sovodnje.« Nato sem začel razlagati od kod ime Sovodnje. In Nemec, ki je še precej dobro govoril hrvaščino, je priznal, da se moji razlagi ne dá oporekati, ko je še na lastne oči videl, kakó se izliva Vipava v Sočo, Italijan pa je grdo v tla gledal in zamrmral: »Non si può dire« to se pravi: Se ne more reči. »Kaj se ne more reči« sem ga zavrnil. »O vsem tem, kar sem razložil o imenu Sovodnje, ni nobenega dvoma.« Vlak je hropel dalje, temno in zamisljeno je gledal debeli Italijan skozi okno čez Gradisce proti Italiji.

Torej v Sovodnjem se je priglasi 26 otrok za poučevanje italijanščine. Res, več jezikov ko kdo zna, več velja. Vendar skrbimo vsi vedno in povsod, koder biva naš rod, da se bodo naši otroci vzgojevali in izobraževali pred vsem v našem slovenskem jeziku in da bodo slovenščino tudi pravilno govorili. To naj bo naša najvažnejša in prva skrb in naloga. Pomni mo dobro, da je naš slovenski jezik svet jezik. Naše prednike sta že v 9. stoletju v našem jeziku učila Boga spoznavati in moliti slovenska apostola brata sv. Ciril in Metod, katera so rimski papeži in rimsko ljudstvo visoko cenili in spoštovali. Ko sta prišla v Rim, jima je papež Hadrijan II. šel naproti s svojo duhovščino in silno množico ljudstva iz vseh stanov. Po smrti Cirilovi, ki je bil na državne stroške z veličastno svečanostjo pokopan, prav kakor je v navadi pri rimski papežih, se je Metod vrnil s svojim učenci kot škof nazaj med Slovane in nesel seboj od papeža pismo, v katerem se odobrava slovanski jezik pri službi božji ter žuga one iz cerkve izobčiti, kateri bi upali temu odloku kljubovati. Zavedajmo se, da je naš jezik liturgični jezik. Kajti odlok Hadrijana II. in odlok papeža Janeza VIII., ki je Metoda povzdignil v nadškofa, Slovanom dovoljuje, da se sme tudi v slovenskem t. j. staroslovenskem jeziku darovati najsvetejša darjete, sv. maša. Te prednosti nimajo ne Angleži, ne Francozi, ne Nemci in ne drugi narodi. Zato smemo imenovati naš jezik svet jezik. Bomo li se tega svojega jezika sramovali, se mu odtujili ali ga celo zavrgli? Tega nikar! Nahajamo se res v težkih resnih časih. Če kdaj je ravno sedaj treba nam Slovencev v zasedenem ozemlju edinosti. V slogi je moč. Zato proč z vsakim strankastvom, proč z medsebojnim sovraštvom, Hrbet obrnite na marazmu bolehačim voditeljem in agitatorjem

komunizma in njihovemu raznarodovalnemu glasilu »Delo«. Eden je naš sovražnik in nasprotnik, ki nas po tolikem našem trudu, trpljenju in žrtvah, po tako lepem kulturnem napredku, hoče narodno uničiti in zatreti. Zato vsi na stražo zoper tega našega narodnega sovražnika. Naše orožje bodi naša zavednost in neizproсна odločnost v boju za naše narodne pravice. Mi ne sovražimo Italijanov, ampak želimo in hočemo z njimi v ljubezni in miru živeti, zato pa zahtevamo, da nam pustijo in priznajo vse naše narodne pravice, ki nam pritečejo po božjem in naravnem pravu. Mi hočemo živeti življenje kulturnega naroda. Da se pa to zgodi, je tudi na nas ležeče. Zato pa vedno in povsod zavedni, delavni in odločni! Proč z malosrčnostjo! Kvišku srca, pogum velja! Na šempaskem taboru je vzkliknil pok. dr. Lavrič: »S postavo v eni roki, v drugi pa z večno pravico, ki jo je Stvarnik podelil vsakemu narodu, koga se bomo bali?«

Sovodenjci! Med tem, ko nam naši odrešitelji odrekajo najprimitivnejše življenske pogoje, se je 26 Vaših otrok priglasi za poučevanje italijanščine. Razmisljajte, je-li sedaj po 25 letih vsklik onega nerodnega Italijana neopravičen?

Črnhovski.

Dopisi.

— Števerjan. Dasi je Števerjan že večkrat sprejemal svojega dušnega pastirja, vendar ni bil sprejem nikoli tako slovesen kakor preteklo sredo, ko je prišel k nam novonameščen kurat č. g. Ciril Sedej. Priznati je treba, da so občinarji kar tekmovali med seboj, da slovesnost sprejema kolikor mogoče povzdignejo. Našega dušnega pastirja poznamo Števerjanci že iz dobe, ko je samo upravljal našo duhovnijo, zato pa je ogromna udeležba in slavnostno lice o priliki sprejema tembolj značilno, ker kaže, da se je č. g. kurat v kratkem času priljubil vsem duhovljanom, ter da je na dan prihoda med nas slavil pravi triumf, ki mu ga ne more nikdo odrekati. Ob 2. pop. se je iz Števerjana odpeljal v Kojsko kočija, spremljana od 20 kolesarjev z okrašenimi kolesi, po našega urata. Spreved si je vrnil po pičli urici in se ustavil pri slaveloku. Pri slaveloku ob vhodu v vas se je zbralo tudi občinstvo. S primernim nagovorom je sprejela dušnega pastirja šol. deklica ter mu podala šopek cvetic. V imenu županstva je govoril komisar v. g. Formentini bar. Oton, za ljudstvo pa g. Štefan Bajt. Poslednji je bil kratek, pa jedrnat. Števerjan je razrušen, a mi ga ljubimo še bolj kakor prej. Prejeli smo to zemljo od pradedov in čuvali jo bomo, da je kot svetinjo izročimo naši deci. Ljudstvo se veseli Vašega prihoda. Prosilni smo za Vas in v dobroti premilostnega našega kneza in nadškofa Vas imamo danes v naši sredi. Vsi smo prepričani, da bomo ineli v Vas v verskem oziru unetega duhovnika, v socialnem oziru dobrega svetovalca, v narodnem oziru pa zvestega brata, ki bo nevstrašno stal z nami na braniku za naše narodno pravo. Bodite prisrčno pozdravljeni in sprejmite v znak staroslovske gostoljubnosti, ki živi še vedno med nami in v znak udanosti, kruha in soli. — Štefan Hlede je pozdravil na to v imenu starčkov. Č. g. kurat se je na vsak posamezni pozdrav takoj zahvalil. Iz njegovih besed je zvenela verska gorečnost in ljubezen do naroda. V cerkvi se je nato vršil blagoslov. Šolski voditelj je po končani slavnosti postregel s sprejemnim vermetom. V napitnici je naglašal željo, naj bi današnje navdušenje značilo začetek resnega dela na verskem, socialnem in narodnem polju. — Za harmoniji, ki je nujno potreben za gojitev cerkvenega in narodnega petja, so gostje v šoli nabrali 250 lir, za slovenske šole v Gorici pa 160 lir.

— Pozdravi iz daljne tužine. Iz Saide smo prejeli dopis sledeče vsebine: »Slovenski fantje pošiljamo iz daljne tužine srčne pozdrave vsem slovenskim fantom in dekletom iz Primorja. Podpis: Vodja Vincenc Batič, Osek; Jožef Peršič, Šempas; Paia Franc iz Pule; Jožef Vodopivec z Opčin; Ivan Kerševan iz Gorice; Leopold Birska iz Rihemberka; Anton Rijavec iz Črnič in Anton Oblak iz Idrije.

— Iz Prvačine. Dramatični krožek v Prvačini vpripori dne 21. t. m. ob 3. popoldne Jurčič-Cesnikovo narodno igro v petih dejanjih s petjem: »Domena«. Med dejanji bodo peli razni pevski zbori. Po končani igri zabava za mlade in stare, tako da bodo gostje zadovoljni. Krožek vabi na obilo udeležbo s strani zavednega ljudstva, ki ve, da je diletant na odru tudi delavec-orač, ki mora večkrat orati trde ledine na kulturnem polju in ki je vreden podpore in potreben pomoči. Zato v nedeljo k »Domnu« v Prvačino.

— Čebelarstvo društvo naznanja svojim udom zgornje vipavske doline, da dobe sladkor za pitanje čebel pri g. Janku Vodopivcu v Kamnjah po 1 kg. na vsak uzmljen panj. Cena sladkorja je 10 L 30 st. kg. — Po sladkor naj se pride 19., 21. ali 23. t. m.

Glede krmljenja bodi opozorjeno, da sedaj ni čas za to, ker s tem bi se čebele nepotrebno in prezgodaj razburjale.

Ker je sladkorja le malenkost na razpolago, je treba, da pusti vsak čebelar čez zimo le one panje, ki so zadostno preskrbljeni s hrano. Vsak panj mora imeti, kakor se je že večkrat poudarjalo, 6 do 10 kg medu. Kjer tega ni, je treba panje združiti; v najskrajnejšem slučaju uničiti slabiče. Bolje je, da sami uničimo nekaj ljudstev, ki nimajo dovolj hrane in z odvzeto množino medu pomagamo drugim, kakor pa da bi nam pomagalo drugo za drugim pocepalo vsled lakote.

Ta sladkor ni drugo kakor neko okrepilo čebel, meseca marca — aprila, ko prične prvo cvetje. Toraj čebelarji! ne glejmo, da uzimimo mnogo ljudstev, ampak da bo število, ki je prezimljamo, močno in krepko v maju, kar edino nam more povrniti stroške.

— Iz Kobariškega. Gospod urednik, prosim, dovolite mi košček prostora v naši ljubi »Straži«. Za to uslugo Vam ne bode hvaležno le ljudstvo s Kobariškega, temveč tudi pravi in najbolj potrebni režeži z Žage.

Dan za dnem prihajajo k nam trumoma berači, kateri se izdajajo za Žagarje. Jaz pa nikakor ne morem verjeti, da bi bilo na Žagi na stotine beračev, ker kolikor mi je znano, ne šteje niti tisoč prebivalcev; izven tega pa na Žagi ni take revščine; to dokazuje najbolj jasno pogosti plesi in moderne fine obleke žagarskih gospodičen. Upam, da na Žagi niso še toliko napredovali, da bi bili ustanovili Stanovsko društvo beračev, katerega članice bi bile matere žagarskih deklet.

Kakor domnevam, se tudi berači iz drugih vasi zavijajo v žagarsko kožo. To pa je znamenje, da ne beračijo iz potrebe, temveč ker je ta kupčija najbolj plodnosna in nikdo ne riskira, da se otvori kedaj nad njegovim podjetjem konkurz. Sliši se celo, da mnogi prodajajo naberačeno blago za slepo ceno in poženejo izkupiček meste v mošnjček z žganjem po grlu.

Da se prepreči zloraba beračenja, prosimo županstvo na Žagi, naj označi na legitimaciji ali domovnici, ki jo izda resnim in potrebnim ljudem, njihov poklic z »režež« in temu pristavi občinski pečat. Ljudstvo pa je naprošeno, da odreče vsakemu dar in ga odpodi od hiše, kdor se ne izkaže z legitimacijo (domovnico) in ne bode na njej rečene opombe. — Ti moji nasveti so v interesu pravih režežev in žagarskih prebivalcev. Ako ne bode to pomagalo, potem se najdejo vže sredstva, da se neopravičenemu beračenju odpmore. — Nadlegovanec.

— Slovenska Benečija. Obletnica z m a g e. Z veliko slovesnostjo se je praznovala zmagata pri Vittorio Veneto po vsej Italiji in še posebno v Furlaniji, ki je največ trpela v času avstrijskega jarma. V Beneški Sloveniji se ni nihče zmenil za to; naš kmet je postal skeptičen in skrbil v delu utopiti vsak spomin na grozno vojno, katero je on najbolj občutil. Postavlja spomenike padlim junakom, pa ne obožuje spominov na vojno. Pri nas se je samo v eni vasi slovesno obhajala obletnica zmage in sicer z mašo. Te Deum in pridigo. Govoril je dotični duhovnik tako navdušeno, da je zaključil svoj govor z mogočnim »Evviva l'Italia«. Ljudstvo ga je začudeno gledalo. — Narodni dopisnik.

Politični pregled.

Jugoslavija. Po odločitvi. Še enkrat je jadransko vprašanje vzburkalo valove, razburilo duhove ljudskih mas, da so povzdignili glas v ostrem protestu proti razkosanju Slovenije. V protestu je edin ves narod brez razlike strank. Samoobje-bi je umevno, da so bile največje manifestacije v Ljubljani. Takoj, ko so došle prve vesti v Ljubljano, se je improviziral obhod po mestu. Vse trgovine in uradi so bili v znak žalovanja zaprti. Na enem shodu je bila sprejeta resolucija, v kateri se protestira proti aneksiji nad pol milijona Jugoslovenov po Italiji in izjavlja, da slovensko ljudstvo nikoli ne prizna nasilja, ki krši princip samoodločbe narodov, tako slovesno zatirjane tekom svetovne vojne. V resoluciji se zahteva, naj se ratifikacija pogodbe odkloni. Italijansko ljudstvo se opozarja, da je prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo do tedaj nemogoče, dokler traja tako nasilje. Končno se pozdravljajo zaslužni bratje in bradri k vstrajnosti. Jugoslovska socialna demokracija apelira od svoje strani na italijanski proletarijat, naj onemogoči sklenjenost nasilje. Tudi belgrajski listi ne izvemšči uradnih prinašajo zelo ostre članke o pogodbi. Iz njih zvni očitanje Hrvatski, da je s svojim separatističnim gibanjem oslabila državo, tako da svoji zunanji politiki ni mogla dati onega povdarka, kakor bi bilo potreba. Listi zatirujejo, da je vsvarjeno novo Kosovo, ki ga bo treba maščevati.

Koj po povratku delegacije v Belgrad je bil sklican ministrski svet na posveto-

vanje. Pri tem je prišlo med Trumbičem in ministrom dr. Kukovcem do konflikta, ker je poslednji očital Trumbiču, da je politika delegacije razburila narod in dala protinarodni agitaciji novega netiva. Dočim je ministerski predsednik Vesnič zahteval, da naj ministerski svet nemudoma ratificira pogodbo, je zagovarjal dr. Kukovec stališče, naj se pogodba predloži narodnemu predstavništvu. Sklepanje je bilo odloženo. Na Kukovčeve zahteve je bil minister Korošec, ki se mudi na agitacijskem potovanju na Štajerskem, brzojavno pozvan v Belgrad.

Takoj, ko se je zaznalo za vsebino v Sv. Margeriti Ligurski sklenjene pogodbe, se je zdelo D'Annunciju umestno, da se pelasti otokov Krk in Rab, ki jih pogodba priznava Jugoslaviji. Odposlal je svoje čete, da zasedejo oba otoka. Poročalo se je tudi, da so D'Annuncijeve čete zasedle Kastav, ki je istotako priznan Jugoslaviji. Italijanski armadni poročilo pa to vest dementira. Tudi se že poroča, da je D'Annunzio odpoklical z otokov svoje čete. Zdi se, da bi bilo to poročilo resnično, ker nima D'Annunzio za te svoje najnovejše »podjetje« zaslombe v Italiji in tudi ne pri svojem zavezniku admiralu Mille, ki mu je odsvetoval zasedbo, češ da danes čas za to ni ugoden.

Bolgarska je poslala jugoslovanski vladi vprašanje, ali bi bil Belgrad pripravljen sprejeti bolgarskega ministrskega predsednika Stambuliskega, ki bi dospel v Belgrad v drugi polovici t. m.

Bolgarska je vložila proti zasedbi de-snega timeškega brega od strani jugoslovenskih čet protest. V tem protestu pravi, da je zasedba preuranjena, da pa je vlada kljub temu ukazala izprazniti ozemlje, da pokaže svojo lojalnost. Jugoslovenci so vko-rakali 6. t. m. v Caribrod, našli so pa me-sto v žalnih zastavah.

Na Grškem se vršijo volitve v poslan-sko zbornico. Nasproti si stojita Venize-losova in opozicijska stranka. Od izida volitev je odvisno v veliki meri tudi vprašanje grškega prestola, ki do danes še ni rešeno. Opozicija se poteguje za povratak bivšega kralja Konstantina. O izidu volit-vev prihajajo nasprotujoče si vesti. Dočim zatrjuje opozicija, da ji je zmaga zagotov-ljena, trdijo listi Venizelosove stranke, da bo imela dotedanja vladna stranka še ve-dno majhne večine v državnem zboru. — Najnovejše vesti pa že zatrjujejo, da je sklenil vsled nepričakovanega izida volit-vev podati kabinet svojo ostavko v roke regenta Konduriotisa.

Wraglevo podjetje je končno likvidi-rano. Sovjetske čete so vdrle na Krim in Wrangel je bil prisiljen zapustiti Sebasto-pol in vkrcati se na vojno ladijo »Korni-lov«. Sebastopol so zasedli Rusi.

Domače vesti.

Bombni atentat pri večerajšnjem koncertu.

Ogromno našega občinstva se je ude-ležilo koncerta »Pevskega in glasbenega društva« v dvorani Central. Dvorana je bila nabit polna. Ljudstvo je stalo tudi v predvorani. Predno je mešani zbor na-stopil z ruskimi narodnimi pesnimi, se je blizu stranskih vrat zaslislala silna detona-cija in vsa dvorana je bila naenkrat v di-mu. Vrata so se stresla in siloma odprla. Očividno je nekdo vrgel petardo. Od pe-tarde je nekaj ljudi lahko ranjenih. Silna panika se je polastila ljudstva, med kate-rim je bilo mnogo našega narodnega žen-stva. Vse je drlo proti vhodu, mnogi so padali na tla. V gneči je bilo več ranjenih. Velika razburjenost je zavladala med na-šimi ljudmi, a nekateri so ljudstvo mirili. Koncert se vendar ni mogel nadaljevati. Povzročitelji atentata so fašisti, katerih se je videlo pred dogodkom nekaj v dvorani. Toliko v prvem hipu. Ne najdemo primer-nega izraza, da bi po zaslugi kvalificirali ta zahrbtni napad.

+ Koncert pevskega in glasbenega društva v Gorici. Žalibog morem poroča-ti le o prvem delu koncerta, ker drugi del je moral vsled splošne panike izostati. Pr-va na vsporedu je bila Adamičeva »Fra-nica« za moški zbor. Izvajala se je brez-hibno; posebno živahni drugi del je prišel do polne veljave. Dobro so zapeli tudi moji dve skladbi »Le plakaj« in »Ves dan je pri oknu stala«, posebno druga je bila izvajana z zanosom in veliko fineso. Žen-ska zbor, Adamičev »Po slovesu« in Gerbičev »Rožmarin« sta zelo lepo uspe-la. Posebno moram pohvaliti jasno in raz-ločno izgovarjanje besedila, ki je bilo tako precizno, da je bilo vkljub velikemu šte-vilu pevk, mogoče razumeti vsako besed-o. Vsa čast g. pevovodju E. Komelu in njegovim pevcem. Nastopil je nato gosp. Pervanja z Brahmsovo balado v D-molu kp. 10 No. 1. G. Pervanja je zrel umetnik. To je dokazal s tem, da si je izbral za koncert klasično delo, ki pa virtuozno ne nudi nobene prilike, da bi se izkazoval. To samczatajevanje je znak pravega u-metnika. Isto velja tudi glede Rubinsteinov-

vega Andante iz E-mol Sonate op. 12. — Sredi Beethovenove vijolinske sonete v F-dur Op. 24., ki sta jo virtuozno izvajala g. Pervanja (klavir) in g. Gubič (goslji) pa se je zgodil vse obsodbe vreden zločin, da je hudobna roka pred vrata koncertne dvorane vrgla bombo, ki se je razpočila z groznim treskom. Nastala je splošna pa-nika, pri kateri pa, hvala Bogu, ni bilo raz-un par lahko ranjenih nobene nesreče.

Vinko Vodopivec.

+ Ob paniki, ki je nastala včeraj, je mnogo oseb izgubilo svojo garderobo ali druge stvari. V naglici se je tudi mnogo zamenjalo. Pri nas se je zglasila gēna. Berna Perkon, ki je izgubila listino s pri-bližno 100 L. G. Vladimir Križnič je izgu-bil črno zimsko suknjo, g. Franc Kocjančič pa zelen površnik. V našem upravnštvu je damska torbica in dva damska ovratni-ka — kožuha. — Kdor je kaj dobil ali po-šmotoma zamenjal, naj odda v našem upravnštvu.

+ Nečuvno postopanje. Od strani slo-venskih starišev nam prihajajo še vedno pritožbe o postopanju gotovih ljudi, ki ho-dijo po Gorici v slovenske družine in jih silijo, da pošljejo svojo deco v italijanske razrede. Že zadnjič smo tako postopanje primerno označili v posebnem članku, da-neš moremo le ponoviti, da imajo sloven-ski otroci pravico do slovenskih razredov in da naj se stariši ne dajo premotiti in naj z nami vstrajajo v naši pravični za-htevi.

+ Smrtna kosa. Iz Jugoslavije priha-ja vest, da je umrl v sredo dne 10. t. m. v Mariboru bivši deželni tajnik, g. Ernest Klavžar. Šel je na sprehod s svojo hčerko, soprogo poslanca Fona, medpotoma mu je prišlo slabo in se je zgrudil mrtev. Po-kojnik je bil na Goriškem v narodnogo-spodarskem in kulturnem življenju mar-katna osebnost. Kaj več spregovorimo o njegovem delovanju v prihodnji številki. Naj mu bo lahka jugoslovenska zemljica. Preostali nam še sožalje.

+ Spominjajte se »Slovenskega siro-tišča« v Gorici. — Pred vojno se je ta zavod krasno razvijal. Imeli smo že v za-vodu lepo število otrok in smo bili tudi v gospodarskem oziru na trdni podlagi. Vsled vojne pa je zavod opešal in ga do sedaj še nismo mogli obnoviti. Obračamo se torej do naših županstev, društev, po-sojilnic itd. s prošnjo, naj se spomnijo te-ga zavoda, ki je pravzaprav last vsega goriškega ljudstva, ki je pred vojno zanj prispevalo. Podpirajmo slovenske sirote, ki so vsled vojne najbolj trpele. S tem pokažemo hkrati na najlepši način smisel za skupnost slovenskega ljudstva, kar nam je v sedanjih prežalostnih razmerah najbolj potrebno.

+ Iz župnije sv. Vida v Gorici. — Farani od sv. Vida v Gorici izražajo željo, naj bi se njih duhovščina vrnila v faro, kjer so že pet let brez svojih duhov-nikov. Slovenski farani, ki jih je tu prav mnogo, želijo, naj bi se jim spet začela o-znanjevati beseda Božja v slovenskem jeziku, kakor pred vojsko. Splošna želja je tudi, naj bi se zvonik zaprl, da ne bodo hodili vsaj taki, ki hočejo zvonove rabiti le v posvetne namene. Kar počenjajo v tem zvoniku nepoklicani ljudje, presega vse meje in je v sramoto cerkvi.

Prepričani smo, da bo č. duhovščina tem skromnim željam rada ustregla, ko-jej bo mogoče, kajti treba je pač pomisliti, da ni mogoče dobiti prostorov, kjer bi stanovala g. župnik in g. kaplan.

+ Razpis katehetskih služb. Mestni šol-ski svet razpisuje tri mesta verskih učite-ľev na mestnih ljudskih šolah v Gorici. — Mesta se oddajo provizorno in se plačajo v smislu določil glede učiteljskih plač za ljudske šole. — Prošnje naj se vložijo do 5. decembra pri mestnem šolskem svetu in naj se jim priložijo sledeče listine: krst-ni list, spričevalo o dobrem vedenju, do-movnica, zdravniško spričevalo in spriče-valo o usposobljenosti za verski pouk. V prošnjah je navesti, ali pozna prosilec slo-venščino in ali je pripravljen poučevati v tem jeziku.

+ Civilni komisariat v Gorici je do-volil gosp. živinozdravniku Josipu Gerbli-cu, stanujočemu v Solkanu, izvrševati privatno prakso.

+ Za duhovnike-begunce. Knezona-dškofijski ordinarijat v Gorici je prejel sle-deči dopis: »Glasom odloka generalnega civilnega komisarijata v Trstu je za be-gunsko blago prosta vožnja še do konca t. l. Nekateri duhovniki imajo shranjeno svoje in cerkveno blago v Sloveniji. Če želijo, da se jim stvari dostavijo, naj čim-prej naznanijo podpisane: 1.) ime in priimek, 2.) kraj, kjer se nahaja blago in pri kom, 3.) seznam blaga in 4.) zadnjo železniško postajo, do katere naj se pošlje blago.

Da ne bodo tamošnje železniške in ca-rinske oblasti zahtevale kakih pristojbin, naj si duhovniki priskrbijo od civilnih ko-misarijatov nakaznice za prosto vožnjo (v Gorci oddelek za begunce) iz Logatca do namembne postaje, in pa potrdilo, da je bilo blago odpeljeno za časa vojne. — Vse drugo uredi podpisani. Zadnji tran-

sport odide iz Ljubljane dne 17. decembra t. l. — Posredovalni urad za begunce S. H. S. Voditelj Budin.

+ Izpremembe v občinski upravni službi. V smislu odloka generalnega ci-vilnega komisarijata je prideljen občinski odbor, obstoječ iz sledečih gg.: Ušaj Fran-ce pok. Matije, Čermelj Anton pok. An-dreja, Čermelj Henrik pok. Ivana in Ger-želj France pok. Josipa. V slučaju geren-tovega zadržka, ga nadomestuje g. Fran-ce Ušaj. — Občinskemu gerentu Andreju Logarju na Sprenici je prideljen občinski odbor sledečih gg.: Josip Trebše, Josip Žagar, Josip Fon in Josip Melihen. Geren-ta nadomestuje v slučaju potrebe g. Josip Trebše.

V delokrog občinskih gerentov spa-dajo opravila, ki pristojajo po občinskem pravilniku županu in deputaciji, občinski odbori pa bodo vršili posle, ki pripadajo občinskemu svetu.

Za izrednega komisarja v Brestovici je imenovan g. Anton Peric.

Koledar za l. 1921 in zabavna knjiži-ca (priloga Koledarju) sta v natisu. Naj-brže da se bo izdaja za par dni zakasnela, ker cinkografi niso izvršili vseh klišejev v določenem terminu. Sicer pa kljub temu upamo, da bomô do 30. novembra že za-čeli razpošiljati. Do danes se je priglasilo 18.000 naročnikov. Natisnjenih pa bo 20.000 iztisov, tako, da se naročila še sprejemajo, dokler bomô imeli še kaj iz-tisov. Opozorjamo pri tej priliki poverje-nike, naj — če le mogoče — odzamejo osebno knjige v tiskarni, kajti pošta spre-jema le 5 kg. težke zavoje in je poštnina poleg tega silno visoka. Se razume, da oddaljenim poverjenikom dostavimo knji-ge po pošti ali po železnici v zabojih, ako se niso z nami posebe dogovorili. — Vse-bina letošnjih knjig bo taka, da se jih bo vsakdo razveselil.

»Narodna Tiskarna« v Gorici.

+ Bilje. Prihodnjo nedeljo 21. t. m. pri-redi »Pevski zbor iz Bilj« veselico ob 3 po poldne pri Solerju s pevskega točkami moškega in mešanega pevskega zbora ter dramatičnimi prizori. Med posameznimi točkami in po končanem vsposredu bo iz-vrstno delovala šaljiva pošta. Vabi se k obilni vdeležbi.

+ Prednaznanilo. Naznanjamo občin-stvu, da izide v kratkem občepriljubljeni in edini slovenski žepni koledar: »Vedež«. S prodajo začnemo na dan semnja sv. An-dreja t. j. dne 4. decembra. Koledarjeva vsebina je velezanimiva in razdeljena ta-kole: I. Koledar, II. Za vsaki dan: razne tabele — preračunjenje anuitet, gospodar-ske zanimivosti, obrestne tabele itd. — III. Skrbno in praktično sestavljena stati-stika najbolj znanih držav na svetu in mnogo podučnih podatkov, kar mora za-nimati vsakogar. IV. »Pouk in zabava« vsebuje sledeče: »Pavlihovo potovanje po Evropi«, »Napoleonove litanije«, »O kre-ditu in kreditnih zavodih«, »O tujskem prometu«, »Po Trstu«, »Kako čitamo in pišemo cirilico« ter mnogo drugega za-bavnega in poučnega berila. — »Vedež« za leto 1921 prekaša vse svoje prednike glede vsebine, solidne vezave, barvane obveze in elegantne oblike.

Z ozirom na neznatno draginjo papir-ja, tiska in vezave stane ta, vsem tako pri-ljubljeni »Vedež« samo 3 lire. »Katoliško tisk. društvo« v Gorici (Montova hiša št. 2.)

+ Cerkno. Telvadno društvo »Sokol« v Cerknem priredi v nedeljo dne 21. nov. ob 7 uri zvečer v prostorih gostilne Fran-ceta Rojc zabavni večer s petjem in god-bo. Vabljeni so vsi člani in prijatelji dru-štva.

+ Izgubil se je neznano kam (najbrže proti Razdrtemu) deček iz Dola nad Aj-dovščino št. 135, Anton Zonta, star 13 let, majhne postave, črn jopič (zadaj zakr-pan), bele hlače (celtna). — Pogreša se že 14 dni. — Kdor bi vedel kaj o njem, naj naznani starišem na naslov Franceta Zon-ta, proti dobri nagradi.

Smrtna kosa. V tuk. bolnici usmilje-nih bratov je včeraj ob 3h zjutraj preminul 34 letni Vincenc Vuk iz Dol. Vrtojbe Po-kojnik je že nekaj let hiral na sušici. Za-pušča 3 nedorasle sirote. — Lahka mu zemljica.

Razno.

+ Razpis ravnateljskih mest na sred-njih šolah. Generalni civilni komisariat v Trstu razpisuje naslednja ravnateljska mesta na srednjih šolah in učiteljskih Ju-lijske Benečije: 1. na gimn. liceju »Carlo Combi« v Kopru; 2. na učiteljski v Ko-pru; 3. tehn. zavodu v Gorici (realka); 4. na ženskem učiteljski v Gorici; 5. na učiteljski v Gradišcu; 6. na gimn. liceju v Puli; 7. na šoli in tehn. zavodu v Puli. — Ti zavodi so seveda vsi z italijanskim uč-nim jezikom. — Natančnejši pogoji so v uradnem razglasu in uradnem listu.

* Izgubljeno. Dne 11. novembra zve-čer je izgubila neka oseba na postaji dr-žavne železnice v Gorici ali pa med vožnjo iz Gorice do Avč precejšnjo svoto denarja. Pošten najditelj je naprošen, da odda denar v našem upravnštvu, kjer do-bi primerno nagrado.

-d Za »Sklad Goriške Straže« so daro-vali nekateri Ozeljanci 20 L.; preč. gosp. Mihael Arko, dekan v Idriji 16 L. Ob po-grebu matere Marijane Pirec na Vojščici se je darovalo 26 L. Vsem darovalcem hvala.

Darovi za sv. Goro: P. n. Terezija Bitežnik 20 L. 50 st., Magdalena Brumat 50 L.

-d Dar Vrtojbenski Čitalnici. O priliki svatbe g. Josipa Gorkiča so nabrali svat-be za Slovensko Čitalnico v Vrtojbi 31 L. Odbor se darovalcem iskreno zahvaljuje. Odbor.

-d Za slov. šole v Gorici se je nabralo v Števerjanu o priliki sprejema novega kurata, preč. g. Cirila Sedeja 160 L. Za harmonij v Števerjanu pa 250 L.

Vprašanje vodovodov

— o A. D. Miščeki. Glede Vašega so-rodnika, ki naj bi bil v Sibiriji ujet, Vam ne vemo kaj prida svetovati. Uvrstili smo notico med domače vesti, mogoče se o-glasi kdo, ki bi Vam znal dati kake podat-ke. Glede prvega vprašanja Vam odgovo-rimo prihodnjič, ako nam bo dotlej to mo-goče.

— o C. v P. Izvozno dovoljenje iz Ju-goslavije dobite pri Trg. in obrtni zborni-ci v Ljubljani. Za uvoz v zasedeno ozemlje Vam od italijanskih oblasti ni potrebno dovoljenje, plačati boste morali samo ca-rino. Kje in kako plačate voznino, izveste na železnici v Lj. oz. na Vaši postaji. Za 100 dinarjev = 400 jugosl. kron plačate danes okoli 75 lir.

Listnica uredništva. V. B.-P. Hvala! Seveda objavimo. Se priporočamo tudi nadalje.

Predstojalstvo uršulinskega samostana naznanja,

da otvori 15. novembra 1920 gospodinski tečaj za gospodične.

Natančnejša obvestila se zvedó pri :: predstojništvu imenovanega :: samostana.

IVAN VUGA :: krojač in trgovec

v Solkanu štev. 55

naznanja slav. odjemalcem iz dežele in mesta, da je otvoril svojo krojač-nico in prodajalno z manufakturnim blagom.

Gene zmerne! Gene zmerne!

Podružnica Ljubl. Kred. Banke v GORICI,

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižlice po 3 1/2 %, na daljšo odpoved
vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsake vrste tujega denarja. Nakazila
v Jugoslaviji in v ozemstvo po dnevnem kurzu.

Globoko potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena, oboževana in nadebudna hčerka oz. sestra

DARINKA

učenka VI. razreda v zavodu ub. šol. sester de N. D. v Trnovem pri Il. Bistrici, preminula v nežni, angeljski dobi 13. let dne 8. 11. po kratki a mučni bolezni v javni bolnici v Postojni. Nenadomestno izgubo — posebno njej dragim součencam priporočamo v blag spomin. Na svidenje draga ljubljena Darinka — nad zvezdami!

ŠMARTNO v BRDIH, 11. 11. 1920.

Radko, Dušan, Jonko
bratje.

Cvetka, Nada
sestri.

Rado Humar, nadučitelj
oče.

Milka
mati.

Konsumno društvo v Št. Petru pri Gorici

kupuje v zalogi št. 50 pri županstvu
bilje s koreniki ter kolči nasleduje
mere:

dolgot 105 cm, končna debelost 6 mm,	
70 " " " 6 "	
40 " " " 6 "	
45 " " " 3 "	

ODBOR.

Gostilna P. Kamenšček

Piazza Corno šte. 7

se priporoča slav. občinstvu.

— Na razpolago tudi prenočišča —

BRATA CEJ

sobna slikarja

Gorica, Via Ascoli št. 5

priporočata se slavnemu občinstvu.

Frane Prinčič

Gorica, Piazza Catterini šte. 2.

Izvršuje vsa navadna in umetna dela iz
cementa. — Prodaja cementa.

Pozor!

Na prodaj je oprava za spalno sobo iz
trdega hrastovega lesa, nadalje 1 oblačilna in
1 predalna omara z 4 predali ter 2 postel-
njaka — vse politirano. Sprejema tudi naro-
čila za okna, vrata in sploh vsa mizarska
dela. Naslov pri upravi.

Urarskega pomočnika

dobro izvežbanega sprejme proti dobri plači.

Franc Keber,
urar v Idriji.

Ukraden voz. Ivanu Klančič iz Orehovelj
št. 35 je bilo dne 7. t. m. v Biljah pri ope-
karni ukradenega pol voza s tremi kolesi. —
Kdor bi zanj zvedel, naprošen je naznaniti
gori imenovanemu, kjer dobi 100 Lir nagrade.

COLLEDANI :: ::

Otvoritev trgovine vsakovrstnega

usnja ::

čevljev

Gorica, Riva Castello št. 4

(na vogalu Starega trga).

Koza, švicarske pasme je

na prodaj. Naslov:

Rudeča hiša 4, Gorica

Trgovska trgovka Josip Bruss

V LOGATCU

sprejme trgovskega pomočnika, manufakturista
prva moč, veččega slovenskega in italijanskega
jezika v govoru in pisavi. Istotam sprejme
se tudi vinar.

„Trtnica“

FORČIČ in drug PRESERJE-KOMEN naznanja
vsem naročnikom, da lahko dvignejo cep-
ljenke v Preserju vsaki dan in ob nedeljah
v zalogi v Barkovljah (društvena gostilna).

Domača

in dobro znana trgovina šivalnih strojev za
krojače, šivilje in čevljarje ter dvokoles iz
najboljših nemških tovarov.

Lastna mehanična delavnica.

Priporoča se:

Tvrška Franc Saunig, Gorica

Via Carducci št. 25

(prej Gosposka ulica) blizu Korna.

DRAŽBA.

V četrtek, dne 25. novembra tek. leta ob 10.
uri predpoldne se bo vršila

prostovoljna dražba

travnikov njiv in vinogradov v Podbrju
St. Vid pri Vipavi.

RAZGLAS.

Ako v kateri občini primanjkuje moči za
prepisovanje (aktov) vojne odškodnine naj se
iste obrnejo do upravnika „Gor. Siraže“.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem otvoril lastno trgovino
šivalnih strojev in dvokoles z mehanično de-
lavno v Gorici, Stolni trg št. 9 (levo).

Za obilen obisk se priporoča slavnemu
občinstvu v mestu in na deželi

ELIJA ČUK, sodni izvedenec
Stolni trg 9 (levo).

Drašček Fanny, Gorica

Via Rastello št. 1

trgovina s kolenjalnim in mešanim blagom na
drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna
fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen
obisk. — Postrežba dobra. — Cene zmerne.

Ciril Butkovič

in Leopold Boštjančič

mizarska mojstra v TIRNU pri Gorici.

Mizarska delavnica z električnim
obratom. Izdelujeta vsa v to stroko
spadajoča dela, kakor: pohištvo in vsa
stavbinska dela. — Sprejemata vsako-
vrstna naročila ter se priporočata slav.
občinstvu za mnogobrojen obisk.

Novost.

Novost

I. Simčič -- Tolmin.

Trgovina s papirjem, galanterijskim, mod-
nim in manufakturnim blagom. Velika iz-
bera umetniških in pokrajinskih razgled-
nic-šolskih in pisarniških potrebščin.

Priporočam se za obilen obisk.

Cene nizke.

Cene nizke.

Dr. Gregorič, zdravnik v Ilir. Bistrici
(Bisterza) sprejme takoj

veščega, treznega poštenega

kočijaža; mesečna plača 200 lir in vse
prosto! Starost 30 50 let s pričevali prednost.

Čedno gospodično z znanjem italij. sloven.
in nemškega jezika v starosti od 25—30
let išče zobozdravniški atelje, za pomaga-
nje in sprejemanje.

Ponudbe s sliko in zahtevo plače pod
naslov »H. S. J.« na upravo našega lista.

Trgovski sodelnik, manufakturst srednje
starosti kateri je bil uslužben samo v boljših
trgovinah želi mesta. — Cenjene ponudbe
z navedbo plače je poslati na D. Dekleva, V pava.

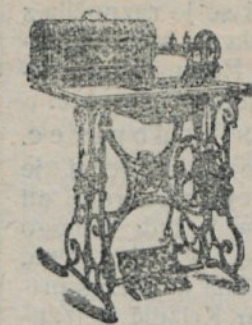
Nekaj va gonov cementnega zareznega strešnika
ima na razpolago tovarna cementnih izdelkov

BOGDAN OBLAK, v Logatcu.

Kuharica srednje starosti se priporoča
za službo pri kakem duhov-

niku na deželi, najraje v gorah.

Ponudbe na upravo.

Trgovina dvokoles in šivalnih strojev

ELIJA ČUK

sodni izvedenec

Stolni trg 9. (levo) - GORICA.

priporoča svojo bogato zalogo, šivalnih
strojev, dvokoles, kmetijskega orodja,
gramofonov i. t. d. ter si dovoljuje opo-
zoriti sl. občinstvo na velik dohod dvokoles
„PUCH“ šivalnih strojev na izbero.

Priporoča svojo mehanično delav-
nico za najrazličnejša popravila.

Zagotavlja točno in solidno potrežbo.

Došla je!

velika izbira

Došla je!

„POHIŠTVA“

po najnižjih cenah

Anton Breščak, Gorica Via Carducci 14
(lastna hiša).

Najbolji izdelki

TRGOVINA

TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI

Gorica Verdi št. 32.

Se priporočajo slavnemu občinstvu v
mestu in na deželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNA.

CENE ZMERNE.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

Dr. A. SERJUN in M. KOVACIČ, dentist

V TOLMINU

izvišuje zobozdravniška dela vsake vrste po najnovejši tehniki v zlatu
in kavčuku, solidno in v najkrajšem času.

Plombiranje zob ter izdiranje brez bolečin. — Cene zmerne.

Tvrška

Kustin & Marmolja - Gorica

ulica Carducci št. 25 (prej Gosposka ulica)

priporoča svojo trgovino in zalogo špecerijskega, kolonijalnega blaga in
deželnih pridelkov na splošno toliko meščanom kakor deželanom,
trgovcem, krmarjem in zasebnikom.

Za solidno in konkurenčno postrežbo jamčita

Zgornja.

M. KRAINER VELIKA ZALOGA MA UFAKTURNEGA BLAGA

NA DROBNO

NA DEBELO

GORICA, VIA RASTELLO 34-37.

Volneno in bombažasto ukno za moške
in ženske.

Velika izbira perila, šifona, raznovrsnega platna
za rjuhe, brisače vsake vrste, serviet, belih in bar-
vanih namiznih prtov vsake velikosti, žepnih
robocev, volnenega, bombažastega in sukanega
blaga za blazine, vrbene in bombažaste odeje,
bele in barvane postelje, prevlake, z volno na-
polnjene in s kloti raznih barv, oljenim por-
hatom, zefirjem, etaminom in bat ston prevlečene
odeje

Velika izbira

- potrebščin za krojače in šivilje -

Obleke za moške, dame in otroke. Bele
in barvane moške srajce in spodnje hlače.

Sprejemajo se tudi umerjena naro-
čila oblek in perila za moške, dame
in otroke.